

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**In Vaticinia Isaiae, Prophetæ Clarissimi, Paraphrasis,
Heroico carmine conscripta**

Carpenteius, Joannes

Antverpiæ, 1588

Cap. 33.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68688)

Iustitia, aeternum stabilita sede tenebunt.

17 Et erit opus iustitiae pax, & cultus iustitiae silentium, & securitas usque in sempiternum.

18 Et sedebit populus meus in pulchritudine pacis, & in tabernaculis fiduciae, & in requie opulenta.

19 Grando autem in descensione saltus, & humiliatione ciuitas humiliabitur.

20 Beati qui se minatis super omnes aquas immittentes pedem bouis atque asini.

Cap. 33.

1 Vae qui praedaris, nonne & ipse praedaberis? Et qui spernis, nonne & ipse sperneris? Cum consummaveris depraedationem, depraedaberis: & cum fatigatus defeceris contemneris, contemneris.

2 Domine, miserere nostri: te enim expectauimus, esto brachium nostrum in mane, & salus nostra in tempore tribulationis.

3 A voce angeli fugerunt populi, & ab exaltatione tua dispersae sunt gentes.

17 Ponè aderunt comites, pax aurea, munus opusque Iustitiae, pacisque soror, secunda futuri Letaque, animi solamen dulce remissi.

18 His meus hic populus felix in saltibus auum Transiget innocua per tuta silentia vita, Pace fruens, quam nulla dies, nulla auferet atas, Nulla interuertet tempestas, nulla laceffet Sors mala; quippe cui solidas in pectora vires Sufficiet generosa fides, arx sola sereni Inconcuissam animi pollens seruare quietem.

19 Qui verò hos extra saltus tentoria figent Urbis clamorosa foralitigiosa secuti, Obruet ira Dei, lapidosos grandinis imbres Sulphureosque pluens ruptis è nubibus ignes, Urbs ciuésque cadent, magna insignique ruina Prostrati.

20 sed vos o terque quaterque beati Agricola, hoc ipso Iudae de semine nati, Qui patrios vetiti vestro proscindere sulcos Vomere, postea alijs seritis sub solibus arua, Seminaque irriguis non irrita creditis agris! Nam vestro veniet seges haud ingrata labore, Qua bouis atque asini quondam pede trita sonante, Horrea congestis frugum cumulabit aceruis.

1 At tu, qui spoliis praedaeque incedis onustus Sanguinea, caloque fremens terrisque minaris, Humani generis prado, certissimus hostis, Diuum hominumque ferus contemptor, pone superbos, Dum licet, ore animoque sonos. non semper eodem Stat fortuna loco: cui Sol oriensq; cadensque Non satis ad praedam patuit, cui nulla rapina Non placuit, cui iura fuit legesque fidemque, Quaeq; homines ducunt sanctissima, frangere ludus; Hostibus ecce tuis rapieris praeda vicissim, Ereptosque gemes merito calcatus honores.

2 Siceat o genitor, rata sunt quaecumque precamur, Et populi miserere tui non digna ferentis: Nam te expectamus, te solum in vota vocamus; Maturam pater omnipotens in rebus egenis Affer opem, clypeoque tuae nos protege dextra.

3 Audimur: caelo Deus annuit almus ab alto, Increpuitque suos hostes, fugere phalanges Attonita, postquam caelo vox missa tonante

Perculis

Synagogam Iudaicam intelligit, quod & aptissime in haereticos & eorum receptacula quadrabit. Apostrophe ad Apostolos & praedicatores verbi Dei

Cap. 33. Inuehitur in hostem generis humani sub persona Sennacheribi,

Precatio cum fiducia.

Perculit horribili salientia corda timore:

*Tu verò Pater apparens in nube corusca,
Ut semel armatam exeruisti fulmine dextram,
Deleta gentes, debellati que tyranni,
Splendida, quid vindex possis, exempla dedere.*

*⁴ Quis spolia & prædas, & mixta cadauera prædis
Enumeret? quis opes funesta per arua repertas?
Non vicina urbes, non rura propinqua legendo
Sufficient, deerunt condendis horrea gazis:
Sic anni certo labentis fidere, fusca*

*Incola Cyrenes, Syriaq; feracis arator,
Seruitiis ad opus nola crepitante coactis,
Propositaque in eos pœna qui iussa recusant,
Colligit Austrino delatos turbine bruchos,
Dirum animal morsuque necâs quodcunque virescit.*

*⁵ Hæc Deus attonitis miracula gentibus edit,
Venturisque olim memoranda nepotibus edet,
Ille Deus, Deus ille cui famulatur olympus,
Magnaque se magni substernit regia celi.
Ille Sionæi lustrabit verticis arcem,
Nequitiiisque suis immunditiisque piatam,
Iamque nihil prisca redolentem sordis, inibit,
Præsenti que suo firmabit numine semper.*

*⁶ Ter felix, illa qui tempestate superstes,
Aurea principe te iam sæcla redisse videbit:
Namque ubi vis, & fraus, & lis regnare solebant,
Fas & ius, constansque fides, & conscia recti
Simplicitas, pulsa imperium impietate tenebunt.
Diuitiis tum nullus honos, aut gloria partus,
Non spes, aut labor, aut infelix cura parandis:
Sola erit in pretio sapientia, sola (repositi
Instar thesauri, quem centum clauibus arca
Ob signata tenet) sancto munita timore
Pectoris arcani solido seruabitur ære.*

*⁷ Currite promissa properato sidere luces,
Tristiâque irato depellite nubila celo.*

*Quis scit an Assyrius nobiscum legibus aquis
Conueniat? suaque hinc abiens vltro arma remittat?
Non ita: nam missi non mitia verba reportant
Exploratores, legati eadem ore frementes
Significant, multoque probant sua nuntia fletu:*

*⁸ Vidimus ô ciues, truculentum vidimus hostem,
Contulimusque simul, si fœdera forte coirent,*

4 Et congregabuntur spolia vestra sicut colligitur bruchus, velut cum fossæ plenæ fuerint de eo.

5 Magnificatus est Dominus, quoniam habitauit in excelsis: impleuit Sion iudicio & iustitia.

6 Et erit fides in temporibus tuis: diuitiæ salutis sapientia & sciëntia: timor Domini ipse est thesaurus eius.

7 Ecce, videntes clamabunt foris, angeli pacis amarè flebunt.

8 Dissipatæ sunt viæ, cessauit transiens per semitam, irritum factum est pactum, proiecit ciuitates, non reputauit homines.

Imitatio siue
pianoris,
eorumque le-
gati ab exer-
citu Sênache-
ribi redeuntes
renunciabât.

S

Tem-

Tempore pacta breui, veniam pacemque precati,
Sed frustra: ne quaso datas inquirete leges.

Hæc Deus, hæc in eos potius Deus omina vertat.

Tantum aliquam si spem pactis habuistis in istis,

Ponite, nulla manent hosti iam fœdera vobis.

Sed nec longinquo tempus terrore moueri.

Quidquid agri nostris præ tenditur undique muris,

Victor habet, squallent herbis obducta, sitique

Strata, nec vlla hominum aut pecorū vestigia seruāt.

Non sese obiectis defendunt molibus vrbes,

Non armis homines, passim cadit obuia turba,

Et longa pace imbelles sternuntur agrestes.

Ne-ue esset tanti regio expers vlla furoris,

Ipsæ animus meminisse horret, farique recusat,

Non vno totum effudit simul agmine bellum,

Sed flammam & eadem partes diuisit in omnes.

Arma aciemq; trucem (nam quorsum cogeret agmen,

Contraheretque vagas nullo obsistente cohortes?)

Impunè huc illuc diducto milite laxans.

Summa hæc: occidimus, simul & patria occidit ipsa,

Patria sacrorum præses, regumque ducumque

Et vatū genitrix: Libani palmeta tepentis

Muta metu reticent, solitum nec pastor in illis

Nec recitat carmen pinu frondator ab alta.

Iam plaga, quæ Lyddam Ioppeng; interiacet omnis

Littoream, felix campo Saronia tellus,

Squallet inops pecudum, nullisque habitata colonis,

Ardet ager diues quondam tuus Ogge tricorpor,

Et pinguem Basani sonipes hostilis aristam

Concutit, incassum plorat sua damna colonus.

Ipsæ etiam scabris nequicquam rupibus hærens

Carmelus, siluisque super densissimus hirtis,

Omnia scrutanti iam dudum peruisus hosti

Ludibrio prædeq; datur, iam proxima fumant

Tecta, suburbanâsq; vorant incendia villas.

Quid superest, nisi mox admotas mœnibus vrbis

Collucere faces videamus, & ardua telis

Pinnarum missisq; peti fastigia pilis?

Hæc illi ingeminant, mussat rex, plebsq; patrêsq;ue

Attoniti: Deus interea sua numina posci,

Sêque vnum aduersus manifesta pericla vocari

Iam dudum cernens, vltro succurrere gaudet:

Nulla mora in me, inquit: veniã, surgamq; repenti,

Atque

9 Luxit & elanguit
terra: confusus est Li-
banus, & obsurdit:
& factus est Saron fi-
cut desertum: & con-
cussa est Basan, &
Carmelus.

10 Nunc cõsurgam,
dicit Dominus, nunc
exaltabor, nunc sub-
leuabor.

Atque omnes super excellens, atque altior ibo;

¹¹ Nequicquam vanos elata mente furores
Concipitis, leuior fumo stipulæq; fauilla,
In cinerem vester motus irrisus abibit:

¹² Et vos hoc vno congestos aggere fontes
Amburet magni celestis flamma Tonantis.
Non aliter spinas, & stirpes fertilis horti
Reyculas, calido seruat fomenta camino
Villicus vrendas ad prima frigora brumæ.

¹³ Percipite hæc animis miracula, quotquot ab isto
Axe procul, soles altos, alia astra videtis,
Vosque ô finitimi mentes aduertite vestras,
Et quis sim, propiusque meas perpendite vires.

¹⁴ Omnibus en gelidus subita formidine sanguis
Obrigit, quoscunque Sion habet alta colonas
O fores veræ virtutis, & ore doloso
Compositoque scelus fæta pietate togentes,
Omnibus en subitis saliere tremoribus artus.

Nam quis ab inferno vomitos craterè vapores,
Sulfureosq; æstus, pascentisque omnia flammæ,
Quis vestrum æternis alios ardoribus ignes,
Frigidus insiliat, nudusque incendia calcet?

¹⁵ Ille animi viuet securus, & vndique tutus;
Siue tonet cælum, seu fulminet, ille rogales
Ad flammæ, Erebiq; minas pallere negabit,
Qui solido veræ virtutis robore sanctum
Munitus pectus, ius fasq; affixus & hærens
Amittit nusquam, verisq; assuescere gaudet,
Indomitus contra pretium, fraudemque clienti
Nescius incauto venali innectere lingua;

Quisque sinu excusso manibusque ad munera clausis,
Non oculis cadem, non sustinet auribus vllum
Flagitium, nedum assensu nutuque probare:

¹⁶ Scilicet ille insons & crimine purus ab omni,
Celsa petet, liberque alias euadet ad auras,
Turrigerasq; arces, sublimique aggere septas,
Quas nulla iactu poterunt superare sagittæ.

Non ibi panificam felix negat area frugem,
Nec potum saliens viuus è fontibus vnda:

¹⁷ Hæc etiam Deus ipse Deus, rexq; optimus idem
Regna colit, cernitque suos, & cernitur illis
Conspicuis, solioque sedens pulcherrimus aureo,
Vnde humiles cali labentis despicit orbis.

11 Concipietis ardorem, parietis stipulæ: spiritus vester vt ignis vorabit vos.

12 Et erunt populi quasi de incendio cinis, spinæ congregatæ igni comburentur.

13 Audite qui longè estis, quæ fecerim, & cognoscite vicini similitudinem meam.

14 Conterriti sunt in Sion peccatores, possedit tremor hypocritas, quis poterit habitare de vobis cū igne deuorante? quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis?

15 Qui ambulat in iustitiis, & loquitur veritatem, qui proicit auaritiæ ex cæcilia, & excutit manus suas ab omni munere, qui obturat aures suas ne audiat sanguinem, & claudit oculos suos ne videat malum:

16 Iste in excelsis habitabit: munimenta saxorum sublimitas eius: panis ei datus est, aquæ eius fideles sunt.

17 Regem in decore suo videbunt oculi eius, cernent terram de longe.

Eius & præmia innocentiæ, pietatis, & integritatis.

Panem & aquas diuus Hieron. interpretatur scripturas, quæ nisi magno cū tremore ac timore sunt tractandæ.

18 Cor tuum meditari-
bitur timorem: vbi
est literatus? vbi legis
verba ponderans? vbi
doctor paruulorum?

19 Populum impru-
dentem non videbis,
populum alti sermo-
nis: ita vt non possis
intelligere disertitu-
dinem linguae eius, in
quo nulla est sapiētia.

20 Respice Sion ci-
uitatem solennitatis
nostrae: oculi tui vide-
bunt Ierusalem habi-
tationem opulentam,
tabernaculum quod
nequaquam transferri
poterit: nec aufer-
rentur clauis eius in
sempiternum, & om-
nes funiculi eius non
rumpentur.

18 *Hic, quae abstrusa prius fuerant, longēque remota,
Clara liquent. Tu parce tamen, qui mystica nosse
Sacra cupis, propius calum alite tangere sensu,
Parce altum sapere, & quo fas pertingere nulli,
Audax velle sequi, & pelagus tentare profundum
Puppe putri, melius si velificante timore
Tua legas, breuia & cautes horrescere cautus,
Turba virūm quibus impegit non parua sophorum,
Impingitque frequens, confidere viribus ausi
Quisque suis, celōque ducem non poscere ab alto.*

*I nunc, & sciolos istos, barbāque togāque
Et solo tumidos titulo mirare magistrōs.
Num tibi vaniloquūm subsellia Rabbīnorum,
Scribarūmque scholae arrident? quid? inepta sophistae
Garrulitas, legum trutinantis verba, merōsque
Interuertentis sensus, placet? Anne palatum
Putidus ille tuum ructus iuuat? haud ita, credo,
Ambrosia succis assuetum, & nectare pasci,
Imō te potius tam frigida somnia dudum
Fastidire reor, totōque auertere vultu:
Ne ringens videas, intabescasq; videndo.
Ignauum sine corde pecus, sine fronte proteruum
Propudium, nullo loca prima tenere pudore.
Et rude facunda vulgus suspendere lingua,
Magnāque plausibili, sed inania voce crepare.
Non etenim his virtus, non est sapientia cordi,
Sed dolus arte latens, malesuadāque copia fandi,
Flexanimaq; strophae, demulcentēsq; figurae.*

20 *Ergo Sirenum scopulos, horrendāque saxa
Effuge, quae multis etiam nunc ossibus albent;
Nec tuus ante aliqua lentetur remus in vnda,
Quā tibi perpetuo detur contingere cursu
Littora pacata toties optata Sionis,
Huc oculos, huc tende aciem, ne parce lacertis,
Huc remos, huc vela Notis per mitte secundis.
Hic tibi finis erit, requies hic certa laborum,
Hic aris vota exstructis solennia solues;
Quem socij morem sacrorum, eademque manentes
Olim seruabunt in relligione nepotes.
Hic magnam Solymae, qua non opulentior, urbem,
Nec dono pacis securior vlla beata,
Ter felix (sua quippe cui fortuna peracta
Iam stabit) gentique tuae data mœnia cernes,*

Supre-

Supremique manu tentoria fixa Tonantis,
 Quæ vis nullaloco, non ferrea transferet et as.
 Non si orbis totus socio coniuret Auerno,
 Abrumpet funes, clauosq; adamante reflexos.

Ecclesiam intelligit, aduersus quam non præualebunt portæ inferorum.

²¹ Nam si ulli Deus unquam operi seseq; suumq;
 Ingenium addixit solers, artemque magistram,
 Hic, quàm magnificus, quàm non imitabilis ulli
 Præcipue exhibuit, magnam hanc cum cõderet urbem,
 Augusti sedem imperij per sæcla futuram.

Quoque magis secura minas contemnat & astus,
 Præcipiti Deus armipotens pomæria fossa
 Cinxit, & ingentes fluiuos, latèque patentes,
 Perpetuâsq; induxit aquas, riuosque perennes.
 Hos amnes, hæc stagna sacros obeuntia muros,
 Nequicquam hostiles inimica classe cohortes
 Tentabunt, non si ipse suam pirata triremem
 Tartareus, stygy eductam naualibus Orci,
 Promoueat, remis, armis, velisque potentem:

Quippe suæ Deus omnipotens pro mœnibus arcis
 Excubat, haud illam externis seruire tyrannis
 Passurus, quam iure suam sibi vindicat, ipse

²² Legifer est etenim noster, iudexque supremus,
 Et rex, & nostri dux agminis inclytus idem,
 Et præses nostra & custos vindexque salutis.

²³ At tibi crudelis prædo, classique tuorum
 Maturum exitium tempestas fœda minatur.
 Tempus erit quassa laceros quum puppe rudentes
 Horrisono pelagi calique fragore tonantis
 In mare turbo rapax, malumque, auulsaq; malo
 Vela feret, iam nec vento, nec idonea signo.
 Tum laxâ laterum compage carina fatiscens,
 Totius orbis opes, & abactas vndique prædas
 Euomet, abripiet, ducentq; ferentq; viritim,
 Diuisam quicumque volent sine sanguine prædam.

Nec verò magno constabit Marte rapina,
 Loripedes claudique ferent, nulloque labore,

²⁴ Et nullo fessos sese sudore querentur:

Cap. 34.

Præcedit capite priorum ecclesiam ad spem felicitatis æternæ excitauit, hoc verò, sempiterni iudicij comminatione perterriti.

Nec crimen raptoris erit, sed vindicis ira,
 Vltia suos hominum dextris (vt saepe) dolores.

¹ Parua sed hæc, si quæ supremi exempla furoris
 Afferet effæto tempestas vltima mundo

Olim, iam conferre inuet. Concedite gentes

Huc omnes, populique aures aduertite vestras:

²¹ Quia solummodo ibi magnificus est Dominus noster: locus fluuioꝝ riuu latissimi & patentes: nõ transibit per eum nauis remigum, neque triaris magna transgreditur eum.

²² Dominus enim iudex noster, Dominus legifer noster, Dominus rex noster: ipse saluabit nos.

²³ Laxari sunt funiculi tui, sed non præualebunt: sic erit malus tuus, vt dilatare signum non queas. Tunc diuidetur spolia prædarum multarum: claudi diripient rapinam.

²⁴ Nec dicet vicinus, Elangui, populus qui habitat in ea, aufertur ab eo iniquitas.

Cap. 34.

¹ Accedite Gentes, & audite, & populi attendite: audiat terra & plenitudo eius, orbis, & omne germen eius.